

Uchwała Nr XXI/90/25
Rady Gminy w Chotczy
z dnia 1 grudnia 2025r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zwalczenia Narkomanii, następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych oraz uzależnień behawioralnych w Gminie Chotcza na lata 2026 – 2028.

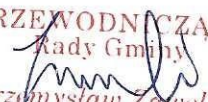
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 i art. 18² pkt. 1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r. poz. 2151.) oraz art. 10 ust. 1, 2 i 3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 1939.) Rada Gminy w Chotczy uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zwalczenia Narkomanii, następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych oraz uzależnień behawioralnych na lata 2026 - 2028 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr LXIII/275/23 z dnia 29 listopada 2023r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zwalczenia Narkomanii, następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych oraz uzależnień behawioralnych na lata 2024 – 2025.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026r.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

Przemysław Zdziński

Gminny Program
Profilaktyki
Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
i Zwalczania Narkomanii,
następstw zdrowotnych
używania wyrobów
tytoniowych i wyrobów
powiązanych oraz uzależnień
behawioralnych
na lata 2026 – 2028

Kierunki działań zawarte w Programie wynikają z:

- ✓ ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy (Dz. U. z 2023r., poz. 2151),
- ✓ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r., poz. 1939),
- ✓ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024r. poz. 1673.),
- ✓ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025r., poz. 1214),
- ✓ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025r., poz. 1153),
- ✓ ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2025r., poz. 340),
- ✓ ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2025r., poz. 450 z późn. zm.).

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych oraz uzależnień behawioralnych w Gminie Chotcza na lata 2026 - 2028, zwany dalej „programem” określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz zmniejszenia szkód indywidualnych jak i społecznych biorących się z nadużywania środków psychoaktywnych, a także niepożądanych zaburzeń behawioralnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych oraz uzależnień behawioralnych w Gminie Chotcza na lata 2026–2028, stanowi kompleksowe i wieloaspektowe przedsięwzięcie mające na celu ochronę zdrowia i dobrostanu mieszkańców naszej lokalnej społeczności. Program ten, zwany dalej „programem”, jest nie tylko dokumentem strategicznym, ale również wyrazem głębokiej troski o przyszłość mieszkańców Gminy Chotcza, ich zdrowie fizyczne i psychiczne, a także o jakość ich życia. W obliczu współczesnych wyzwań społecznych, związanych z rosnącym

zagrożeniem uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz niepożądanych zachowań behawioralnych, niezwykle istotne jest wypracowanie skutecznych i zintegrowanych działań profilaktycznych, które będą odpowiadały na specyficzne potrzeby lokalnej społeczności.

Program ten powstał jako odpowiedź na narastające problemy zdrowotne i społeczne, które powodują poważne konsekwencje dla jednostek i całych społeczności. W dzisiejszych czasach problem uzależnień od alkoholu, narkotyków, wyrobów tytoniowych oraz innych substancji i zachowań destrukcyjnych jest jednym z najistotniejszych wyzwań stojących przed samorządem lokalnym. Skutki tych uzależnień obejmują nie tylko pogorszenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego jednostek, ale także prowadzą do pogorszenia funkcjonowania rodzin, wzrostu przestępczości, obciążenia systemu opieki zdrowotnej oraz zmniejszenia jakości życia społeczności. Dlatego też, głównym celem naszego programu jest zapobieganie tym negatywnym zjawiskom poprzez szeroko zakrojone działania profilaktyczne, edukacyjne oraz terapeutyczne.

Ważnym aspektem programu jest jego kompleksowość, obejmująca nie tylko działania skierowane na osoby uzależnione czy zagrożone, ale również działania edukacyjne i informacyjne skierowane do całej społeczności, a zwłaszcza do najmłodszych i młodzieży, które są najbardziej podatne na wpływy środowiskowe i społeczne. Równie istotne jest zwalczanie skutków zdrowotnych wynikających z używania wyrobów tytoniowych, takich jak papierosy tradycyjne, elektroniczne czy podgrzewanie tytoniu, które w ostatnich latach zyskały na popularności, a ich długoterminowe skutki zdrowotne są coraz bardziej wyraźne. Działania w tym zakresie mają na celu nie tylko ograniczenie dostępności i używania wyrobów tytoniowych, ale także edukację społeczną w zakresie ich szkodliwości.

Ponadto, program wykracza poza tradycyjne ramy profilaktyki i obejmuje również problematykę uzależnień behawioralnych, takich jak uzależnienie od Internetu, hazardu czy nadmiernej pracy. Te współczesne uzależnienia, często bagatelizowane, stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia psychicznego mieszkańców, zwłaszcza młodszych pokoleń, które dorastają w cyfrowym środowisku. Zmienione nawyki i nowe formy uzależnień wymagają nowoczesnych i dostosowanych do obecnych realiów metod interwencji, edukacji oraz wsparcia.

Z dniem 1 stycznia 2022 r. na mocy ustawy z dnia 17 grudnia 2021r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii i Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zostały przekształcone w Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Zgodnie z Ustawą, Centrum prowadzi działalność w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych oraz uzależnień behawioralnych w Gminie Chotcza na lata 2026 - 2028 to nasze wzmocnione zobowiązanie wobec społeczności lokalnej. Dzięki szerokiemu zakresowi działań, wsparciu społeczności oraz skoordynowanej współpracy, wierzymy, że osiągniemy znaczącą poprawę zdrowia i dobrobytu mieszkańców gminy Chotcza

DIAGNOZA PROBLEMÓW

Gmina Chotcza liczyła na koniec 2024 roku 2281 osób.

Według stanu na rok 2024 ogółem liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosi – 4.

Zauważalny jest **łatwy dostęp młodzieży do alkoholu i zwiększające się ich zainteresowanie innymi substancjami psychoaktywnymi**. Wynika to z faktu iż:

1. Niektóre osoby dorosłe, włącznie z przyjaciółmi i rodzeństwem, mogą dostarczać alkoholu nieletnim.
2. Media często przedstawiają alkohol jako atrakcyjny i nieodłączny element dorosłego stylu życia, co może wpływać na młodych ludzi i zwiększać ich zainteresowanie tym napojem.
3. Młodzież może mieć potrzebę eksperymentowania i polegać na substancjach psychoaktywnych jako formie rozrywki lub ucieczki od codziennych problemów.
4. Brak odpowiedniej edukacji na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych oraz umiejętności radzenia sobie z presją rówieśniczą może zwiększać podatność młodzieży na ich używanie.
5. Alternatywne substancje psychoaktywne, takie jak dopalacze, mogą być łatwo dostępne w sklepach internetowych.

6. Młodzież może również być narażona na różne substancje psychoaktywne w środowiskach, takich jak imprezy lub festiwale muzyczne, gdzie ich dostępność może być trudna do kontrolowania.

Wszystkie te czynniki przyczyniają się do łatwego dostępu młodzieży do alkoholu i zwiększenia ich zainteresowania innymi substancjami psychoaktywnymi. Jest to poważny problem, który wymaga skutecznych działań, takich jak kontrola sprzedaży alkoholu, edukacja młodzieży na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych i wzmocnienie działań profilaktycznych wśród młodzieży.

W roku 2024-2025 roku w zakresie profilaktyki uzależnień zrobiono:

- przeszkolono członków GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- przyjmowano zgłoszenia o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu lub zażywania narkotyków,
- w szkole zorganizowano warsztaty profilaktyczno – terapeutyczne dla dzieci, młodzieży, nauczycieli z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom,
- finansowano zajęcia zapewniające alternatywne spędzanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- osoby uzależnione skierowano na badania przez biegłego sądowego,
- motywowano osoby uzależnione, a także członków rodzin do podjęcia leczenia/terapii,
- dofinansowano spotkania i szkolenia o charakterze profilaktycznym,
- przeprowadzono pogadanki z rodzinami dysfunkcyjnymi,
- organizacja konkursu i pikników profilaktycznych,
- dofinansowano wycieczki o tematyce profilaktycznej dla dzieci ze szkoły z terenu naszej gminy,
- wspierano i finansowano szkolne programy profilaktyczne,

Diagnoza problemów na terenie Gminy Chotcza

Charakterystyka gminy:

Gmina Chotcza jest gminą rolniczą, gdzie głównymi źródłami dochodu mieszkańców są działalność rolnicza i związane z nią usługi.

Struktura społeczna obejmuje głównie mieszkańców zamieszkujących tereny wiejskie, często z ograniczonym dostępem do różnorodnych form spędzania czasu wolnego.

Problemy związane z alkoholem:

Alkohol jest traktowany głównie jako forma rozrywki i sposobu na relaks, co przyczynia się do jego nadmiernego spożywania.

Brak świadomości zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu oraz brak działań profilaktycznych w społeczności.

Brak alternatyw spędzania czasu wolnego:

Ograniczone możliwości aktywnego i kulturalnego zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców.

Brak wystarczającej infrastruktury sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej, co prowadzi do szukania rozrywek w alkoholu i innych niezdrowych formach spędzania czasu.

Brak specjalistycznej opieki terapeutycznej:

Nie istnieją miejsca ani programy terapeutyczne skierowane do osób z problemem alkoholowym.

Brak dostępu do fachowej pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla uzależnionych oraz ich rodzin.

Dane zebrane od pracowników GOPS, szkoły oraz komisji alkoholowej:

Pracownicy GOPS zgłaszają rosnącą liczbę przypadków problemów alkoholowych wśród mieszkańców, głównie dorosłych.

Szkoła informuje o przypadkach pojawienia się agresji wśród uczniów, co wpływa na ich zachowanie i wyniki w nauce.

Komisja alkoholowa wskazuje na brak skutecznych programów profilaktycznych i brak dostępności do specjalistycznej pomocy dla osób uzależnionych.

Z danych wynika, że problem alkoholowy jest szeroko rozpowszechniony, a jego konsekwencje mają negatywny wpływ na funkcjonowanie społeczności lokalnej, rodzin i jednostek.

ZADANIA I SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

Zad. 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, wyrobów tytoniowych, wyrobów powiązanych i uzależnień behawioralnych

Cel 1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków, które powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, systematycznie zakłócających spokój lub porządek publiczny, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu:

- a) przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu lub zażywania narkotyków,*
- b) działalność informacyjna skierowana do społeczności lokalnej na temat możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych,*
- c) opłacenie kosztów powołania biegłych,*
- d) poniesienie kosztów postępowania sądowego w sprawach o zobowiązanie do leczenia w placówkach odwykowych.*

Cel 2. Zakup i upowszechnienie materiałów edukacyjnych informujących o istocie uzależnień i lokalnym systemie pomocy.

Zad. 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe/narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Cel 1. Pomoc dla rodzin, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu/narkotyków i przemoc w rodzinie:

- a) motywowanie osób uzależnionych, a także członków rodzin do podjęcia leczenia/terapii,*
- b) rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej oraz udzielanie im wsparcia,*
- c) zaproszenie osoby nadużywającej alkoholu na rozmowę wspierającą – motywującą,*
- d) kierowanie na badania pozwalające ustalić stopień uzależnienia,*

e) *pomoc ofiarom przemocy domowej oraz współdziałanie z odpowiednimi instytucjami mogącymi zapewnić pomoc prawną, psychologiczną, a także materialną.*

Cel 2 Działania edukacyjne upowszechniające wśród mieszkańców gminy wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży oraz promujący przekaz dotyczący konieczności zachowania abstynencji w czasie ciąży:

- a) *warsztaty w szkole dla uczniów,*
- b) *materiały profilaktyczne rozdane na terenie gminy,*
- c) *pikniki profilaktyczne,*
- d) *warsztaty o tematyce profilaktycznej dla dorosłych.*

Zad. 3. **Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży.**

Cel 1. **Podjęmowanie działań informacyjnych i edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży w obszarze uzależnień:**

- a) *warsztaty profilaktyczne dla uczniów szkół.*
- b) *wspieranie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem prowadzenia zajęć w zakresie zaspokajania potrzeb kulturalnych,*
- c) *profilaktyka i promocja zdrowego stylu życia poprzez udział w ogólnopolskiej kampanii tj. np. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”,*
- d) *działania edukacyjne wśród kadry medycznej, pedagogicznej i uczniów mające na celu podejmowanie i uatrakcyjnianie działań antynikotynowych na terenie własnych placówek.*

Cel 2. **Podjęmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia:**

- a) *organizacja szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych.*

Cel 3. **Wspieranie adekwatnych form spędzania czasu wolnego:**

- a) *dofinansowania wyjazdów dzieci i młodzieży na wycieczki z uwzględnieniem zagadnień profilaktyki i zdrowego stylu życia,*

b) dofinansowanie organizowania zajęć sportowych, treningów w ramach alternatywnych metod spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Chotcza.

Cel 4. Działania zmierzające do wyeliminowania zakupu napojów alkoholowych przez młodzież oraz zmniejszenie spożycia alkoholu przez dorosłych:

- a) uczulenie sprzedawców podczas szkolenia, aby nie sprzedawali alkoholu młodzieży do lat 18 oraz osobom nietrzeźwym,*
- b) współpraca z Komendą Powiatową Policji w Lipsku w zakresie kontroli miejsc w których spożywa się alkohol.*

Zad. 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii i zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych oraz uzależnień behawioralnych.

Cel 1. Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych/narkotykowych, przemocą w rodzinie i zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych:

- a) szkolenie dla członków GKRPA oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.*

Cel 2. Zapewnienie technicznej obsługi GKRPA:

- a) zakup wyposażenia, materiałów i artykułów biurowych na potrzeby obsługi GKRPA i realizacji programów.*

Zad. 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów określonych w art. 13 1 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Cel 1. . Przestrzeganie przepisów ustawy w zakresie zakazu reklamy napojów alkoholowych, ograniczeń sprzedaży osobom nieletnim, nietrzeźwym oraz na kredyt i pod zastaw:

- a) kontrola podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenia na sprzedaż alkoholu w zakresie przestrzegania wszystkich warunków zamieszczonych w ustawie o zezwoleniu i innych aktach dotyczących handlu alkoholem, przeprowadzenie odpowiednich czynności wyjaśniających, zmierzających*

- do ustalenia osób dopuszczających się naruszania przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub zastaw,*
- b) Przeprowadzenie odpowiedniego postępowania pozwalającego na zgromadzenie materiałów niezbędnych do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, bądź wystąpienie do prokuratury w sprawach związanych z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,*
 - c) Opiniowanie wniosków sprzedawców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych,*
 - d) Występowanie do Wójta Gminy o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadku stwierdzenia łamania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.*

Zad. 6. Uwzględnienie uzależnień behawioralnych.

Cel 1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie i ewaluację Programu jest Urząd Gminy w Chotczy. Monitorowanie zadań i ich efektów będzie prowadzone w oparciu o wskaźniki gromadzone w ramach systemu statystyki publicznej, a także informacje gromadzone przez realizatorów poszczególnych zadań przewidzianych w Programie.

Bieżący monitoring prowadzony będzie w celu potwierdzenia skuteczności działań ujętych w Programie, a także celem wypracowania wniosków i priorytetów służących do projektowania gminnej strategii przeciwdziałania uzależnieniom w kolejnych latach.

Odbywa się w sposób ciągły poprzez:

- analizę i interpretację danych sprawozdawczych przekazywanych gminie w ramach zawartych umów i porozumień,
- dokonywanie kontroli jakości oraz rzetelności realizowanych zadań,

→ ścisłą współpracę z realizatorami zadań.

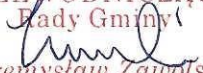
Informacje dotyczące realizacji Programu są przedkładane corocznie:

→ Radzie Gminy w Chotczy w formie raportu w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport,

→ Krajowemu Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO
PROGRAMU PROFILAKTYKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH I ZWALCZANIA NARKOMANII, NASTĘPSTW
ZDROWOTNYCH UŻYWANIA WYROBÓW TYTONIOWYCH I
WYROBÓW POWIĄZANYCH ORAZ UZALEŻNIEN BEHAVIORALNYCH

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
2. Za udział w posiedzeniu członkom komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości:
 - a) Przewodniczący - 200 zł brutto / dwieście złotych brutto/
 - b) Zastępcą Przewodniczącego - 150 zł brutto / sto pięćdziesiąt złotych brutto/
 - c) Pozostali członkowie - 100 zł brutto /słownie sto złotych brutto/.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

Przemysław Zawolski